

Gemeente Utrecht

2018

NOTULEN VERGADERING GEMEENTERAAD UTRECHT

4e vergadering – 27 maart 2018

Buitengewone openbare vergadering van de gemeenteraad, gehouden op dinsdag 27 maart 2018 te 15.00 uur.

Voorzitter: de heer J.H.C. van Zanen, burgemeester.

Aanwezig zijn de leden: Bakker, Baş, De Boer, Bollen, Bos, Bouazani, Brussaard, Van Corler, Dekkers, Derks, Dibi, Eggermont, Van Eijndhoven, Van Esch, Ferket, Freytag, Van Gemert, Gilissen, Işik, Te Hoonte, Kleuver, Knip, Koelmans, Koning, Meijer, Metaal-Froon, Van Ooijen, Oost, Paardekooper, Podt, Post, Rajkowski, Roodenburg, Te Ronde, Scally, Van Schie, Schilderman, Schipper, Schreuder, Uringa, De Vries, Verschuure, Van Waveren, Weistra en Zwanenberg.

Tevens zijn aanwezig de wethouders: Diepeveen, Everhardt, Geldof, Van Hooijdonk, Jansen en Kreijkamp.

Griffier: mevrouw Van Hall, raadsgriffier.

Opening van de vergadering door de voorzitter.

De **VOORZITTER** opent de vergadering en spreekt als volgt:

Leden van de gemeenteraad, ik open deze bijzondere middag, deze buitengewone raadsvergadering, graag. Voor een aantal van u, 23 leden, is dit de laatste keer, tenzij tussen nu en donderdagmiddag nog iets gebeurt.

Wij nemen afscheid van 23 raadsleden. Ik heet speciaal welkom familie en vrienden, oud-raadsleden, de voorzitter van de vereniging van oud raadsleden, de mensen thuis, voor de televisie of de computer, en de mensen die de vergadering alleen beluisteren. Welkom! Het is fijn dat u er bent.

Ook de leden van het college en de vertegenwoordigers van de media heet ik van harte welkom.

Ik stel vast dat alle raadsleden aanwezig zijn. Niemand is te laat.

Proces-verbaal van de zitting van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven van nieuwbenoemde leden van de raad van de gemeente Utrecht.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Het woord is aan de voorzitter van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven, de heer Gilissen.

De heer **GILISSEN** (voorzitter commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven): Voorzitter! De toekomstige raadsleden krijgen een gedragscode. Zij worden geacht daarnaar te handelen. Raadsleden, ook nieuwe raadsleden, zijn in de stad soms uitzonderlijk actief. Zij hebben vaak nevenfuncties en doen vaak vrijwilligerswerk. Dat is natuurlijk prima, zolang zij zich bewust zijn van de bijzondere verantwoordelijkheid die het raadslidmaatschap met zich meebrengt en zolang zij onafhankelijk en zonder last functioneren.

De commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven van de nieuwbenoemde leden van de raad van de gemeente Utrecht, bestaande uit mijzelf en de heren Van Corler en Van Waveren, heeft op 27 maart 2018 onderzocht de geloofsbrieven van de volgende op 23 maart 2018 benoemd verklaarde leden van de gemeenteraad:

I. El Abassi, M.H. Assen, H.J.J.M. Bakker, E. Bijsterbosch, A.H. de Boer, C.H. Bos, P.H. van Corler, M.G. van Dalen, H. Dekker-Abdulaziz, G.H.C.J. Dekkers, G. Deldjou Fard, H. van Deún, C.M. van Dun, E.M. van Esch, J. Ferket, D.N.E.A. Gilissen, J. van der Heijden, R. Heijne, M. van Heuven, T. Homan, G. te Hoonte, B. Işik, J. Kleinrensink, F. de Koning, M.A. Koning, T.A.A. Meering, M. van Ooijen, E.L. Oosters, A. Podt, Q.M. Rajkowski, L.A. Roodenburg, S.R.M. Schers, A.G. van Schie, S.E. Schilderman, T.W. Schipper,

R. Streefland–Driesprong, M. Sungur, N.J. Verschuure, E.C. Virginia, A. van Waveren, T.IJ.W. Weistra, R. Wiegant, P. Zwanenberg, R. van der Zweth en J.M. Zwinkels.

Door geen der leden werden bezwaren ingebracht, zodat de commissie heeft besloten de raad te adviseren alle leden toe te laten als lid van de raad der gemeente Utrecht.

Z.h.o. wordt overeenkomstig het advies van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven besloten.

Afscheid vertrekkende raadsleden.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Leden van de raad, leden van het college, beste mensen op de tribune, geliefden, familie, vriendinnen, vrienden, iedereen die meekijkt, ook in de hal beneden, op televisie of via internet. Welkom in het stadhuis. Welkom in de raadszaal voor deze buitengewone vergadering van de gemeenteraad van Utrecht. Vandaag is het tijd voor een van de bijzondere momenten uit ons democratische bestuur: het afscheid van de leden van de gemeenteraad na verkiezingen. Dat is onvermijdelijk een aanleiding om op de afgelopen vier jaar terug te kijken. Daarbij zou men kunnen beginnen bij de ongerustheid over de staat van ons lokale bestuur waarover de afgelopen maanden her en der te lezen was. Zelf noemde ik mijn nieuwjaarstoespraak de toenemende versnippering in de politiek die de vorming van en de samenwerking in coalities kan bemoeilijken: de afnemende belangstelling voor het raadswerk, maar soms horen wij dat gemeenteraden niet op kunnen tegen de fulltime bestuurders en medewerkers die zij moeten controleren. Zouden experimenten met directe democratie de positie van de gemeenteraad ondergraven? Krijgen niet alle gemeenteraadsleden het voor elkaar het raadswerk langere tijd te combineren met hun werk en privéleven terwijl zij het steeds drukker krijgen omdat steeds meer taken op gemeenten afkomen en de dossiers steeds complexer lijken te worden? Worstelen sommige gemeenteraden met een cultuur van elkaar vliegen afvangen en bij voorbaat zwartmaken en afbranden? Komen lokale bestuurs- en raadsleden regelmatig in het nieuws door twijfel aan hun integriteit? Is her en der zelfs ongerustheid over infiltratie van de criminele wereld?

Het is waar dat het huis van Thorbecke, waarin de gemeenteraad nog steeds woont, permanent onderhoud nodig heeft aan fundering, voegwerk, dakramen, deuren en hang- en sluitwerk en dat soms zelfs een flinke verbouwing nodig is, maar van de problemen die ik noemde, is de afgelopen vier jaar in Utrecht weinig gebleken. De raadsleden kwamen in het voorjaar van 2014 redelijk snel tot een coalitie van vier partijen. Naar mijn inschatting waren raad en college de afgelopen vier jaar behoorlijk tegen elkaar opgewassen en werd er kritisch, maar vooral ook constructief samengewerkt, hoe uiteenlopend de politieke opvattingen in de coalitie en daarbuiten ook waren.

Wel vertrokken in deze periode helaas opnieuw raadsleden tussentijds, ik kom tot een aantal van tien, maar niet altijd omdat zij het raadswerk niet langer met hun baan en/of privéleven konden combineren, ook omdat zij in de Tweede Kamer werden gekozen. Dat is juist weer een aanwijzing dat wij de afgelopen vier jaar hebben beschikt over een raad die op zijn taak was berekend. Dat is belangrijk in een periode waarin Nederland, maar ook Utrecht, uit het sociaaleconomische dal klimt en met nog meer optimisme naar de toekomst kijkt.

Ook in Utrecht hebben wij geëxperimenteerd met vormen van directe democratie en al is dat voor een deel nog een grote ontdekkingstocht, het huis van Thorbecke kan dat hebben. De Utrechtse gemeenteraad heeft vaak een goed gevoel voor wat werkt en wat niet.

Over de integriteit van raadsleden zijn ook in Utrecht debatten gevoerd. Die zijn open en eerlijk gevoerd, met wederzijds respect en zonder het gooien met modder. In die sfeer schakelde de raad een commissie van wijzen in alsmede een gezaghebbend bestuurskundige.

Van ondermijning bestaat op dit moment in deze gemeenteraad geen enkele aanwijzing. Daar komt nog iets bij dat ik niet ongenoemd wil laten: ik heb de raadswisseling kortgeleden in een interview met de beste intenties nieuwe zuurstof voor de lokale democratie genoemd. Daarmee heb ik niet bedoeld dat de huidige raad na vier jaar buiten adem is geraakt. Wat mij is opgevallen, is dat de raad een enorme energie heeft tentoongespreid, direct vanaf het aantreden in 2014 tot op het laatst aan toe, met andere woorden: u hebt vier jaar lang keihard gewerkt. Dat brengt mij tot de conclusie dat wij hier in Utrecht de afgelopen vier jaar eer hebben ingelegd met de kwaliteit van onze gemeenteraad en ook met de cultuur van de raad. Wij debatteerden over de inhoud. Kritisch maar respectvol. Wij gunden elkaar iets. Wij waren collegiaal. Ieders geluid telde. Wie weet, zijn er zelfs raadsleden die de vier jaar hebben ervaren als een groot warm bad. Dat is misschien wel wat veel van het goede, hoewel dat past bij onze mooie en lieve stad, zoals het ook bij Utrecht past dat de lijnen tussen de raad en de gemeentelijke organisatie kort zijn.

Overmorgen komt een einde aan een periode van vier jaar waarin de raad met Utrecht is meegegroeid, een stad die bij uw aantreden nog 328.000 inwoners telde, maar nu alweer 348.000. Dat is een ontwikkeling die zich de komende jaren voortzet. U hebt zich volop ingezet om Utrecht in de richting te sturen van een toekomst als groene, gezonde en slimme stad, een stad waarvan iedereen zich deel kan voelen en waar iedereen kan meedoen tot in lengte van jaren.

Vier jaar lang hebben de raad, het college en de medewerkers de verantwoordelijkheid gedragen voor het bestuur van deze mooie stad. Het coalitieakkoord droeg de naam "Utrecht maken we samen", niet ten onrechte. Inwoners, ondernemers en instellingen in de stad dachten en deden volop mee en namen initiatieven. Bijzondere samenwerkingsverbanden kwamen tot stand. Op alle beleidsterreinen zijn stappen gezet, van zorg tot mobiliteit, van wonen tot werkgelegenheid, van onderwijs tot openbare ruimte en van cultuur tot duurzame energie. Overmorgen neemt een nieuwe raad het stokje over. Nu staan wij stil bij de 23 leden van de raad die afscheid nemen. Ik vertel hoe dat gaat. Ik zal alle vertrekkende raadsleden kort toespreken, ze namens de gehele raad een geschenk aanbieden en in een paar gevallen nog iets meer. Dan krijgt ieder vertrekkend raadslid gelegenheid om ook zelf iets te zeggen. Wij hebben afgesproken dat dit ongeveer één minuut is. Dat is lang zat.

Last but not least komt de scheidende nestor, Arjan Kleuver, voor het laatst aan het woord. Afgesproken is om de afscheidstoespraak in de traditie van de maidenspeech niet te onderbreken, al kan ik mij voorstellen dat de aanvechting daartoe soms groot is.

Ongetwijfeld passeren de belangrijkste onderwerpen, de terugkerende dossiers en de meest memorabele momenten van de afgelopen jaren de revue. Ik weet zeker dat hartenkreten zullen klinken, boodschappen die u Utrechtse inwoners en het bestuur nog wil meegeven, boodschappen voor die mooie, sterke stad die steeds mooier en sterker wordt.

Ik dank u allemaal voor uw bijdragen gedurende de afgelopen vier jaar, in een aantal gevallen zelfs langer. Het waren bijdragen waarop uw opvolgers met gerust hart kunnen voortbouwen. Als scheidend raadslid bent u overigens van harte welkom om lid te worden van de Vereniging Oud-raadsleden.

Voor ik het woord richt tot het eerste scheidende raadslid, vraag ik kort uw aandacht voor het droevige bericht dat ons eerder deze maand bereikte. Voormalig raadslid Wim Oostveen overleed op 11 maart jl. op 64-jarige leeftijd. Zijn strijdbare afscheidsbrief sloot hij af met een oprecht oproep aan de kiezer om te gaan stemmen. Ik citeer uit de brief: "Op welke partij laat ik aan u over." Mooi, van Wim.

Ik sluit af met een persoonlijke noot. Dank voor de samenwerking en voor het vertrouwen. Ik zeg dat ook namens Merel van Hall en haar team en mijn collega's van vooral de dinsdag, de wethouders.

Heel erg bedankt, leden van de raad, jullie deden ertoe, jullie doen ertoe en de stad is jullie dank verschuldigd.

(Applaus.)

Afscheid van de raadsleden Jelmer Schreuder, Erwin Derks, Stephan Oost, Reinhild Freytag, Indra te Ronde, Lex van Eijndhoven, Monique Bollen, Bert-Jan Brussaard, Aline Knip, Hilde Koelmans, Bas Meijer, Marloes Metaal-Froon, Brechtje Paardekooper, Tara Scally, Jolande Uringa, Selma Baş, Steven de Vries, Ruben Post, Nicole van Gemert, Michel Eggermont, Gadiza Bouazani, Bouchra Dibi en Arjan Kleuver.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Alle raadsleden, ook degenen die blijven, krijgen een prachtige cartoon van de raad van deze periode. Jelmer is de eerste. Hartstikke leuk. Ik heb de cartoon van dichtbij gezien en hij is mooi.

Jelmer Schreuder (D66).

De **VOORZITTER**: Beste Jelmer, nog geen vijf maanden geleden trad jij in de raad aan ter vervanging van Matthijs Sienot, het Tweede Kamerlid. Jij had niet veel tijd meer, maar dat was voor jou geen reden om achterover te gaan zitten. In je eerste raadsvergadering hield jij jouw maidenspeech en diende jij meteen een amendement in. Een maandje later volgde een aangenomen motie over het aansluiten bij de statiegeldalliantie. Voor jouw fractie nam jij de onderwerpen duurzaamheid, openbare ruimte en milieu voor jouw rekening. Jouw aanpak op de portefeuilles was bedachtzaam, feitelijk, onderzoeksmatig en vasthoudend. De andere woordvoerders hebben aan jou geen gemakkelijke gehad.

Voor zowel mijn woorden als voor jouw raadswerk geldt: het was kort, maar krachtig. Dank je wel.

Erwin Derks (PvdA).

De **VOORZITTER**: Veel maidenspeeches gaan over de reden waarom iemand in de politiek is gegaan. Prachtig natuurlijk, maar de link met het onderwerp dat op dat moment op de agenda staat, is niet altijd even snel gelegd. Jij pakte dat anders aan. Jij gaf je maidenspeech toen het Smakkelaarsveld aan de orde was en wist jouw persoonlijke verhaal te verweven met feiten die jij over het onderwerp had uitgezocht. Het uitzoeken en onthouden van feiten is sowieso aan jou besteed en zeker als het om getallen gaat. Ik heb gehoord dat jij het budget dat de gemeente van het Rijk krijgt voor de inburgering van nieuwkomers tot op de cent nauwkeurig kunt noemen.

De heer **DERKS** (PvdA): Nu niet meer.

De **VOORZITTER**: Omdat het bedrag omhoog is gegaan of ben je het gewoon kwijt?

De heer **DERKS** (PvdA): Ik ben het gewoon kwijt.

De **VOORZITTER**: Jouw analytisch vermogen en kennis waren een aanwinst voor je fractie en voor de gehele gemeenteraad. Daarbij denk ik vooral aan de raadsaudits waar jij je als aantredend raadslid direct op hebt gestort. Veel dank voor je inzet, beste Erwin.

De heer **DERKS** (PvdA): Voorzitter! Dank u wel, het bedrag was ongeveer € 4.400,00. Op de cent nauwkeurig weet ik het niet meer. Bovendien geldt het nu niet meer. Dit als reflectie op de mooie woorden die ik heb meegekregen.

Hier sta ik dan, bijna tien maanden nadat ik als raadslid werd beëdigd. Ik ben er trots op dat ik volksvertegenwoordiger mocht zijn in de fijnste stad van Nederland, al was het kort en was ik graag minimaal ook de komende vier jaar raadslid geweest.

Het waren tien fantastische maanden. Het was een eer om mee te praten over de ontwikkeling van de stad. Tien maanden waarin ik de Utrechtse raad heb leren kennen als een dynamische volksvertegenwoordiging waarin het debat fel kan worden gevoerd, maar waarin ik dwars door alle raadsfracties heen ook een sfeer van samenwerking heb ervaren. Doordat ik in verschillende rollen ook veel andere gemeenteraden van nabij heb meegemaakt, weet ik dat dit niet vanzelfsprekend is. Daarom wil ik de twaalf fracties en alle 45 raadsleden voor de komende periode meegeven: hou dit vast. Blijf scherp op de inhoud en blijf zorgen voor een constructieve sfeer. Niet alleen maakt dat het werk als raadslid leuker, de kwaliteit van de democratische besluitvorming – en dus heel Utrecht – is ermee gediend.

Ik wens u, voorzitter en alle raadsleden en de griffie in de komende jaren alle succes en veel plezier toe. Dank u wel.

(Applaus.)

Stephan Oost (Stadsbelang Utrecht).

De **VOORZITTER**: Pas tweeëneuhalf week geleden heb jij jouw maidenspeech gehouden, maar dat dit even heeft geduurd, wil niet zeggen dat je niet heel veel hebt gedaan. Jij bent iemand die – dat weet ik uit eigen ervaring – achter de schermen gesprekken voert en voor veel onderwerpen verbinding zoekt met andere partijen. Waarvan jouw hart echter harder gaat kloppen, is het onderwerp sport. Als de woorden "zwembad", "voetbalclub" of "sportveld" valt, kunnen wij ervan uitgaan dat jij er op een of andere manier mee te maken hebt gehad en soms zelfs de rol van reddende engel vervult.

Toen Nieuw Utrecht failliet dreigde te gaan, heb jij er alles aan gedaan om het faillissement te voorkomen.

Stephan, jij nam jouw raadswerk zeer serieus. Jij zag dat niet alleen als een eer, maar ook als een plicht die zelfs vóór jouw andere werk gaat. Ik dank je zeer voor je inzet en je toewijding.

De heer **OOST** (Stadsbelang Utrecht): Voorzitter! Ik heb de speech, die ongeveer één minuut geleden werd aangekondigd, niet kunnen voorbereiden, maar de Stadsbelang Utrecht-fractie staat voor simpel, duidelijk en Utrechts, dus zo'n speech voorbereiden is helemaal niet moeilijk.

Ik ben twee jaar geleden in de raad gekomen. Het warme bad was toen minder warm, maar de temperatuur is omhoog gegaan. Bij het afscheid van de raad was er sprake van een warm bad. Dat voelt nog steeds zo. In de tekst waar "mijnheer Oost" en "u" stond, staat nu "Stephan" en "jij". Dat doet mij deugd.

Jony zei, omdat de Stadsbelang Utrecht-fractie nog maar één zetel heeft, dat het jammer is dat de familie, die wij vier jaar hebben gehad, nu een beetje uit elkaar valt. Veel treffender dan zo kon zij dat niet zeggen en veel warmer kan het badwater niet zijn als iemand na twee jaar te horen krijgt dat hij of zij bij de familie hoort.

Ik kan allerlei conclusies trekken. Ik kan de voorzitter vertellen dat ik nog nooit zó vaak het woord "voorzitter" heb gehoord, want in de raad spreekt iedereen de voorzitter aan. Ik denk dat ik 20.000 keer het woord "voorzitter" heb gehoord, waarbij de tekst die ik zelf voor de inbreng heb geschreven, meetelt. Zo'n inbreng begint men altijd met: "voorzitter". Dat woord komt vervolgens elke twee of drie zinnen later terug.

Ik heb het raadslidmaatschap, de inwoners van Utrecht te mogen vertegenwoordigen, gezien als een enorme eer. Het is voor mij niet weggelegd om dat de komende vier jaar opnieuw te doen, maar wie weet gebeurt dat over vier jaar wél.

Ik bedank de inwoners van Utrecht, jullie als familie, u als voorzitter en stiekem de dame naast u voor de samenwerking. Dank u wel.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Sephan Oost heeft gelijk. Ik herinner mij goed dat ik in 1994, bij mijn eerste terugkeeractie – ik ben in 1990 begonnen – dat ik de eerste maanden het raadswerk in de commissievergaderingen vreselijk vond. Daar zaten allemaal andere mensen in. Ik moest in 1994 erg wennen.

Reinhild Freytag (Student & Starter).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Als kersvers raadslid heb jij niet bepaald eerst de kat uit de boom gekeken. In jouw eerste raadsvergadering hield jij je maidenspeech al en diende jij een motie in die nog aangenomen werd ook. Jij vond dat helemaal niets bijzonders. Deze no-nonsense resultaatgerichte houding heb jij als raadslid steeds behouden. Jij hebt niet veel woorden nodig om wat jij wil bereiken over te brengen. Optreden als eenmansfractie betekent dat het fractielid over een breed scala aan onderwerpen moet kunnen meepraten en moet kunnen kiezen. Jij had jouw focuspunten, zoals duurzaamheid, vervoer, sport, wonen en mobiliteit. Dat zijn terreinen waarop jij ook successen – resultaten – hebt geboekt. Jij hebt je succesvol ingespannen voor een maximering van de inkomenseisen die verhuurders mogen stellen en voor ruimte voor jonge ondernemers op het NPD-terrein in Overvecht.

Reinhild, elke keer als jij in de zaal het woord kreeg, reageerde jij met "ja dank" of simpelweg met "dank". Deze keer richt ik dat woord tot jou. Dank voor twee jaar raadswerk. Ik wens jou veel succes met de afronding van jouw studie Humanistiek.

Mevrouw **FREYTAG**: (Student & Starter): Voorzitter! Mijn zusje zegt altijd dat ik klink als een bejaarde vrouw omdat ik in het normale leven hetzelfde doe.

Zoals men misschien weet, heb ik mijn afscheidsspeech stiekem al een beetje geoefend. Ik hoorde dat men ook hier nog wat mocht zeggen. Mijn oorspronkelijke plan was om een control-C control-V speech te pakken, om hier uitgebreid te gaan huilen en om iedereen persoonlijk te bedanken. Dat persoonlijke bedanken doe ik nog daadwerkelijk persoonlijk.

Wat is niet zal missen is dat andere mensen wél veel woorden nodig hebben om te zeggen wat zij willen, zoals in nota's, brieven en de beantwoording van het college. Maar dat hoort erbij. Wie ik ook niet zal missen, zijn journalisten die altijd 's ochtends bellen. De truc is dan om vóór je de telefoon opneemt twee stemoefeningen te doen. Dan klinkt je stem niet alsof je net wakker bent.

Ook de teleurgestelde gezichten van mensen in een raadsinformatiebijeenkomst en de ontplofte mailbox zal ik niet missen. Wat ik ook niet zal missen, zijn de vooroordelen die horen bij het zijn van politicus. Politici zijn zakkenvullers, leugenaars en manipulatief en hebben op gezette tijden snel seks in missionarisstijl. Voor zover ik kan zien, is dat hier niet het geval. Ik ben in ieder geval blij om van dat vooroordeel af te zijn.

Zoals ik ook al in mijn vorige afscheidsspeech zei: ik zie graag dat de volgende raad scherp en constructief is. Dit voelt een beetje als het afscheid nemen op een middelbare school. Dank.

(Applaus.)

Indra te Ronde (D66).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Jij was in de fractie woordvoerder Publieke Dienstverlening en Verkeer, maar één subonderwerp van deze portefeuille mag apart worden genoemd: fietsen. Of het nu om fietspaden, fietsenstallingen of fietsplekken ging, jij zat er bovenop (figuurlijk, denk ik). Bij iedere grote weg wilde je een fietstunnel. Die kwam er vaak nog ook. De laatste tijd ondersteunde je fietsers niet alleen meer op hun diepte, maar ook op hun hoogtepunten. Jouw aandacht verschoof van fietstunnels naar fietsbruggen.

Jouw liefde voor de fiets betekende gelukkig niet dat jij andere vervoermiddelen uit het oog verloor. Jij hebt je bijvoorbeeld gebogen over de westelijke stadsboulevard en over de doorstroming van de auto's.

Ook wat betreft de publieke dienstverlening zat jij niet stil. Zo heb jij bij de Programmabegroting 2018 met succes mede een motie ingediend om de dienstverlening van de gemeente digitaler te maken.

Beste Indra, hartelijk dank voor jouw inzet voor de raad en de stad. Ik hoop dat jij nog vaak met plezier aan deze tijd zult terugdenken, bijvoorbeeld als jij door een mooie tunnel of over een mooie brug fietst.

De heer **TE RONDE** (D66): Voorzitter! Ik heb hier staan bijna drie jaar in de raad en 130 woorden, oftewel één minuut. Dat was de boodschap.

Zoals bekend, werkt de raad met spreektijden. Eén minuut is kort, zeker omdat raadsleden graag veel praten. Ik doe toch een poging. Met dermate weinig woorden kan ik mijn respect niet uiten voor het raadswerk dat u allemaal zo toegewijd doet, naast uw werk en uw gezin.

Ik dank iedereen voor de samenwerking – in het bijzonder mijn fractie – en steun. Kan ik de ervaringen in en met de stad zo kort beschrijven, vooral op het gebied van verkeer? Inzake verkeer zijn er altijd voor- en tegenstanders. Dat wordt lastig. Toch dank aan alle Utrechters met wie wij samen veel hebben kunnen bereiken.

Het is bijna een Oscar. Tot slot wil ik mijn familie en vrienden dankzeggen, in het bijzonder mijn vrouw Marije. Zij zit daar. Zij moest mij bijna drie jaar lang met Utrecht delen. Uit het niets tot twee keer toe als lijstvolger in de raad. In deze periode hebben onze bruiloft, twee verhuizingen en onlangs de geboorte van onze zoon plaatsgevonden. Misschien kom ik straks opnieuw in de raad. Daarvoor schieten woorden te kort. Toch een poging. Dank je wel, schat.

(Applaus.)

Lex van Eijndhoven (VVD).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Zeggen dat de ogen de spiegels van de ziel zijn, is nogal een cliché, maar jij bent iemand die laat zien dat clichés toch altijd een kern van waarheid bevatten. Als jij namelijk een leuke interruptie hebt bedacht, is dat aan alles te zien, maar vooral ook aan jouw glimmende ogen. Dat kan ik van een eindeloze afstand zien, ook al zat jij in een moeilijke hoek.

In deze raad was jij scherp. Ongeacht jij interrumpende of niet, jij bent iemand die de complexe materie kan induiken en er vervolgens kort, maar krachtig, de kern kan uithalen. Dat is in de politiek heel belangrijk.

Breed inzetbaar ben jij ook. Als nieuw raadslid deed jij de ruimtelijke onderwerpen. Jij hebt je onder meer beziggehouden met de afschaffing van de erfpacht. Ook toen Judith Tielen naar de Tweede Kamer ging en jij een deel van haar sociale onderwerpen overnam, wist jij je meer dan prima te redden.

Beste Lex, dank voor bijna tweeënehalf jaar raadslidmaatschap. Het ga je goed.

De heer **VAN EIJDHOVEN** (VVD): Voorzitter! Dames en heren, ik zie een groot gezelschap, veel groter dan normaal. Ik hou het kort, want eigenlijk is alles al gezegd. De kracht van de boodschap ligt in de herhaling. Wij gaan naar een nieuwe tijd.

Wij hebben prima samengewerkt. Zo heb ik het raadslidmaatschap ervaren. Over de fracties heen, coalitie of oppositie, dat maakt niets uit. Zet dat voort. Hou de ogen op de bal en niet op de man. Ervan uitgaande dat de raad weer een verdeling van 23 – 22 zal kennen, gaan wij opnieuw vier goede jaren tegemoet. Veel succes.

(Applaus.)

Monique Bollen (GroenLinks).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Wij komen nu toe aan raadsleden die een volledige raadsperiode achter de rug hebben, vanaf maart 2014.

Bij jouw aantreden benaderde jij de zaken met het spreekwoordelijke glas halfvol. In de vier jaar die volgden, is dat glas geen druppel leger geworden. Telkens opnieuw ging jij op zoek naar harmonie in de raad. Die harmonie vond jij vaak door altijd het gesprek te blijven opzoeken. Duurzaam denken gemeengoed maken, was jouw streven. Dat zijn niet alleen maar mooie woorden geweest. Ik noem jouw inzet voor zonne-energie en windmolens voor het plan voor polder Rijnenburg, jouw inspanningen om het nieuwe inzamelen in Wittevrouwen en Tuinwijk soepel te laten verlopen en jouw onvermoeibare aandacht voor de verduurzaming van het gemeentelijke inkoopbeleid.

Dank je wel voor je verfrissende optimisme – ik herinner mij nog hoe jij je vier jaar geleden voorstelde – en veel succes met jouw toekomstige werkzaamheden. Het zal niemand verbazen dat die op het gebied van duurzaamheid liggen.

Omdat jij hier de gehele raadsperiode hebt gewerkt en deel hebt uitgemaakt van de raad, krijg jij de raadspenning. Alsjeblieft.

(De voorzitter overhandigt hierna, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Bollen de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

Mevrouw **BOLLEN** (GroenLinks): Dank je, leuk!

Lieve mensen, ik heb deze raad vaak een idioot groene raad genoemd. Wij hebben door de goede samenwerking gezamenlijk de versnelling kunnen inzetten om van deze stad een meer duurzame, gezonde en circulaire stad te maken.

Wij hebben het W-woord – windmolens – weer bespreekbaar gemaakt. Dat vind ik echt gaaf. Ik wil Matthijs Sienot – niet hier aanwezig – daarvoor bedanken.

Op dit moment worden landschappen ontworpen voor het opwekken van duurzame energie, zoals Rijnenburg. Ik ben daar positief over. Net als vele andere raadsleden ben ik bij verkiezingsdebatten aanwezig geweest. Dat waren eigenlijk geen debatten, maar wedstrijden om te zien wie het meest duurzaam is. Dit was een idioot groene raad, maar de komende raad zal nog veel groener worden. Veel succes met het waarmaken van de wedstrijden.

Tijdens de komende raadsvergadering ben ik hier niet, maar zit ik samen met andere raadsleden die afscheid hebben genomen gezellig buiten op het terras. Ik verheug mij daar gigantisch op. Ik verheug mij ook op alle vrije avonden.

Dank voor de supergoede samenwerking en tot ziens.

(Applaus.)

Bert-Jan Brussaard (CDA).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Jij bent jurist. Dat was te merken aan alles wat jij voor de raad deed. Jij bent scherp, precies en zuiver op de inhoud. Jij ontdekte bijvoorbeeld dat de toepassing van de Wet Bibob voor wat huisjesmelkers betreft juridisch niet sluitend was, wat na eindeloos overleg in het college leidde tot aanpassingen van de regelingen. Jij was sneller dan wij. Huizen hadden de afgelopen vier jaar sowieso vaak jouw aandacht. Jij maakte je onder andere hard voor een goede regulering van het middensegment en hield ons scherp op de juridische aanpak van woonfraude. Als jij je niet met gewone huizen bezighield, waren het de geloofshuizen. Jij maakte je ook hard voor het onderhoud van monumentale kerken.

Bert-Jan, ik denk dat niet alleen jouw fractiegenoten jou zullen missen omdat jij iemand bent die altijd is gericht op samenwerking, ook met andere partijen. Wij zullen jou allemaal missen. Dank voor je inzet en voor je scherpe blik.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de heer Brussaard de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

De heer **BRUSSAARD** (CDA): Voorzitter! Dank voor de vriendelijke woorden, voorzitter. Het was een eer om vier jaar lang raadslid van deze mooie stad te zijn. Door mijn positie op en de samenstelling van de lijst wist ik dat de kans heel groot was dat herverkiezing niet zou plaatsvinden. Nu het raadslidmaatschap inderdaad voorbij is, geeft dat een dubbel gevoel: ervan balen dat de CDA-fractie de derde zetel kwijt is, maar ook opluchting omdat de time squeeze van privé, raad, het volgen van een postdoc en werk – overigens in willekeurige volgorde – voorbij is. Opluchting ook omdat ik de verantwoordelijkheid op mij heb kunnen nemen door op de lijst te gaan staan en opluchting omdat er nu duidelijkheid is.

Raadslid zijn is mooi en eervol. Ik heb het met overgave en plezier gedaan en heb veel geleerd. Het raadswerk vraagt ook offers, niet in de laatste plaats qua nachtrust, maar ook qua carrière. Het is nu tijd voor andere keuzes en tijd voor andere kansen.

De leden die geen afscheid nemen, wens ik veel wijsheid toe. Zorg goed voor onze stad. Houdt u bij de feiten en onderzoek die, ongeacht dat verkeerscijfers zijn of de Kanaleneilanddeal. Pas dan kan een goed debat en goede besluitvorming plaatsvinden. Geef de nieuwe raad het goede voorbeeld.

Ik wil de werkelijk fantastische fractie met Sander, Marloes, Stefanie, Bert en Albert en de vroegere fractiemedewerkers Doena en Martin bedanken. Dank voor de gezelligheid, de samenwerking en de resultaten. Zonder jullie had ik dat moeten missen. Succes in de volgende periode toegewenst, ook nu er minder raadsleden zijn.

Ik dank ook de overige collega's voor de prettige samenwerking, in het bijzonder woordvoerder Stenen, oftewel Wonen, Ruimtelijke ontwikkeling, Vastgoed en Erfgoed/Monumenten alsmede de wethouders Geldof en Jansen.

Ik heb genoten van de debatten en van de samenwerking.

Er waren voor onze kleine fractie mogelijkheden om zaken voor elkaar te krijgen, ook al moesten wij harder werken, maar serieus, dat kenmerkte de sfeer en de cultuur van de raad. Koester die.

Ik dank ook de ambtenaren voor de tijd die zij namen om mijn technische vragen te beantwoorden. Ik dank ook de griffie, die onmisbaar is voor ons werk. Ik dank ook de huismeester, de bodes en de catering voor de ondersteuning, de vriendelijke woorden en de grappen. U zorgde ervoor dat wij ons werk konden doen.

Als laatste, maar belangrijkste, zeg ik een speciaal woord van dank aan Anne. Het was fijn dat jij er altijd voor mij was. Hartelijk dank daarvoor.

Ik ben in 2014 raadslid geworden, met als doel om de stad beter en mooier te maken. Vandaag mag ik de opdracht teruggeven in de hoop dat het is gelukt. Het ga u goed. Adieu.

(Applaus.)

Aline Knip (D66).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Aline. Ik denk dat ik jou de afgelopen vier jaar minstens zo vaak buiten de muren ben tegengekomen als binnen. Als ik ergens kwam, was Knip er weer bij. Als er een evenement in de stad is dat ook maar iets met cultuur te maken heeft – je hebt een breed cultuurbegrip – ben jij er bij. Als raadslid ben jij sterk inhoudelijk gedreven, wat uitmondt in goede vragen tijdens debatten en in concrete acties. Dankzij een motie van jou werden bijvoorbeeld de toekomstscenario's onderzocht van het landhuis en landgoed Oud Amelisweerd. Je bekommert je echter ook om zaken die zich binnen het stadhuis afspelen. Jij maakte deel uit van de werkgroep ICT die een terugkerend thema had: de WiFi. Jij hebt de deur praktisch platgelopen bij de griffie om de WiFi-problemen telkens opnieuw aan te kaarten. Gisteravond in het presidium ...

Ongeacht wat jij allemaal zal missen aan het raadswerk, ik denk niet dat het de netwerk- en internetverbindingen zijn.

Aline, dank voor vier jaar raadswerk. Veel succes met jouw nieuwe baan als hoofd Subsidies bij het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Ik zeg dat langzaam, zodat wij horen waar wij moeten wezen. Die functie lijkt mij jou op het lijf geschreven.

Aline, ik zal jou ook persoonlijk missen. All the best. Ik kan je niet zoenen, want dan moet ik iedereen zoenen.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Knip de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

Mevrouw **KNIP** (D66): Voorzitter! Dank aan de allerleukste fractie: D66 Utrecht. Het onvolprezen fractiebureau van D66, de andere raadsfracties, oud-raadsleden, fractiemedewerkers, het vak dat dáár zit, griffie: speciaal dank aan Merel, vooral met klachten inzake ICT en vernieuwing, maar ook dank aan vele ambtenaren die ik heb gesproken of waarmee ik koffie heb gedronken, heb gefietst of mee naar een evenement ben geweest. Ook veel dank aan alle actieve inwoners van Utrecht, initiatiefnemers, de Utrechtse makers en de Utrechtse doeners. Echt, Utrecht maken wij samen.

Toen ik in 2014 begon, dat lijkt echt heel lang geleden, moest Tivoli Vredenburg nog worden geopend. Inmiddels draait het Castellum Hoge Woerd, is de binnenstad bruisender geworden en is het circulaire Hof van Cartesius geopend. Er zijn heel wat bestemmingsplannen, visies en koersdocumenten

voorbijgekomen. Utrecht is met recht een metropool in ontwikkeling en koestert daarom de kracht van een culturele sector: de Utrechtse makers en doeners.

Nieuwe raad, zorg goed voor de lokale democratie, hou die eigentijds, springlevend en toon lef. Blijf kritisch, nieuwsgierig en creatief en hou het stadhuis dynamisch, want dat is het huis van de democratie. Stel het stadhuis open, maak het toegankelijk en zichtbaar. Geef mensen een goede kop koffie. Geef de Utrechtse geschiedenis, het Utrechtse heden en de Utrechtse toekomst hier een plek en vanzelfsprekend inclusief alle innovatie en creativiteit die past bij een stad als Utrecht.

Ik wens u alle goeds.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik zie mevrouw De Regt, de heer Rollingswier, de heer Fokke en de heer Isabella zitten. Dan denk ik: zouden zij ons missen?

Hilde Koelmans (SP).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! In een interview dat jij recent met DUIC had over jouw vertrek uit de raad, zei jij liever een motie in te dienen waar jij volledig achterstaat, maar die het misschien niet haalt, dan een motie die meer kans maakt, maar niet jouw gehele visie vertegenwoordigt. Dat is denk ik kenmerkend voor jou als raadslid. Op jouw onderwerpen, ondermeer cultuur en onderwijs, neem jij steeds onderbouwd stelling en doe jij geen concessies. Vasthoudend ben jij ook. Jij heb je veel beziggehouden met de verhuizing van de bibliotheek en hebt steeds opnieuw aandacht gevraagd voor goede arbeidsvoorwaarden voor de medewerkers. Op jouw inzet voor de bibliotheek kijk jij positief terug. Ik denk dat het terecht is. Ik hoop dat hetzelfde voor meer dingen geldt, bijvoorbeeld voor jouw bijdrage aan de verbeterde toegankelijkheid van TivoliVredenburg.

Beste Hilde, dank voor jouw standvastigheid. Succes met jouw verdere werkzaamheden.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Koelmans de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

Mevrouw **KOELMANS** (SP): Voorzitter! De burgemeester vroeg of ik nog meer leuke dingen heb gedaan. Ik wil even doorgaan op de rolstoeltoegankelijkheid van TivoliVredenburg en DOMunder. Dat was een van de eerste, leukste en leerzaamste dingen die ik in de raad heb gedaan. De raad krijgt veel brieven over verkeerssituaties en bruggen, maar niet over ogenschijnlijk minder belangrijke dingen. Een raadslid is soms geneigd te denken dat als veel mensen iets zeggen zij gelijk hebben en dat er iets moet gebeuren. De fractie heeft inzake TivoliVredenburg en DOMunder uitgebreid met de briefschrijvers gesproken. Wij hebben SOLGU, de briefschrijvers, de wethouder en de ambtenaar van Agenda 22 uitgenodigd. Wij zijn naar de gebouwen gegaan en hebben de situaties bekeken. Vervolgens zijn veel verbeteringen doorgevoerd. Zo simpel kan het zijn en zo gemakkelijk kan de raad iets wezenlijks veranderen.

Ik wil de nieuwe raad vragen om ook te luisteren naar de stem die wat minder hard klinkt. Ik wil de mensen die in Utrecht wonen, zeggen niet te schromen om de raad een brief te schrijven: gemeenteraadutrecht.nl. De brieven zijn zeer welkom.

(Applaus.)

Bas Meijer (D66).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik ben benieuwd wat jij zou antwoorden als ik vraag op welke prestatie als raadslid jij met het meeste plezier terugkijkt. Voor de hand ligt natuurlijk het aangenomen initiatiefvoorstel over de OMO-aanpak. OMO staat voor: onconventionele maatwerkoplossingen voor huishoudens met verscheidene problemen die vastlopen in de systeemwereld, maar misschien vertel jij veel liever over die keer dat jij de controller van de gemeente te slim af was. Jij nam in de fractie het onderwerp Financiën voor jouw rekening, naast dierenwelzijn en jeugdzorg. Daarbij profiteerde jouw partij van jouw uitgebreide kennis van de decentralisaties en jouw scherpe financiële blik. Scherp was jij ook als plaatsvervangend voorzitter van de commissie Stad en Ruimte en als voorzitter van de raadsinformatiebijeenkomst, zelfs toen jij in die laatstgenoemde rol een uur van tevoren opeens een pittige bijeenkomst moest overnemen over de westelijke stadsboulevard.

Beste Bas, veel dank voor jouw raadswerk. Ik wens jou veel succes met je werk als manager Control, Informatie en Financiën bij de Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland. Ik ben er goed bekend. Bij iemand die zelfs de controller van de gemeente weet te corrigeren, moet dat wel goed komen.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de heer Meijer de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

De heer **MEIJER** (D66): Voorzitter! Dankzij collega Knip heb ik nu goede WiFi en kan ik mijn telefoon gebruiken voor mijn laatste woordje.

Ik zal iets zeggen over onzichtbaarheid en iets over kinderrechten. Raadswerk bestaat uit drie taken: volksvertegenwoordiger zijn, kaders steller en controleur. Het laatstgenoemde werk is relatief onzichtbaar, maar ongelofelijk belangrijk en vraagt veel tijd en kennis. De invoering van de vennootschapsbelasting, het besluit begroten en verantwoorden, ingewikkelde armoederegelingen en de verplichte paragraaf in de begroting. Daarvoor moet je geduld hebben en dossiers voor opvreten. Blijf dat ondankbare werk doen, ook al heeft de stad daarvan soms geen benul. Ik heb het altijd zeer eervol gevonden.

Mijn tweede punt zijn de kinderrechten: Utrecht kinderrechtenstad. Dat is een beetje als een vrolijk parapluutje. Het zorgt voor samenhang in het beleid die past bij de grote verantwoordelijkheid die wij hebben voor het opgroeien van onze kinderen inzake onderwijs, zorg en openbare ruimte. Daarnaast kan deze samenhang anderen inspireren om mee te doen en om kinderen te betrekken bij wat hen aangaat. Zo dragen wij bovendien bij aan het burgerschap van de toekomstige generatie. Ik hoop dat de raad Utrecht kinderrechtenstad wil doorzetten.

Dank aan iedereen met wie ik heb samengewerkt: oppositie, coalitie, college en griffie. Het ga jullie allemaal goed. Tot ziens.

(Applaus.)

Marloes Metaal-Froon.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Marloes, jij bent het enige raadslid dat consequent het krukje gebruikt om boven het kathedraal uit te komen. Dat is verstandig, want zo ben jij het enige raadslid dat consequent goed in beeld was voor mensen die raadsbijeenkomsten online bekijken. Je eerste tijd bij de raad waren er twee onderwerpen waarvoor jij het krukje oplom: de korting op de huishoudelijke hulp en de Amsterdamsestraatweg. In beide gevallen wist jij waarover je sprak en dat was niet alleen omdat jij een van de weinige raadsleden bent die in Utrecht zijn geboren.

Wat betreft de huishoudelijke hulp ging jij de stad in om met mensen te spreken en deelde jij hun verhalen in de raad. Voor de Amsterdamsestraatweg was jij zelf deel van het verhaal, als bewoonster van één van de zijstraten. Later in jouw raadstijd heb jij je onder meer hard gemaakt voor een duidelijke eenvoudige communicatiestijl en informatievoorziening door de gemeente, zoals bleek uit de aangenomen motie "Noem het buurtje bij de naam", die jij mede indiende en waarin de oproep stond om de Utrechtse buurtnamen te hanteren in plaats van de geografische namen. Wij zaten in dezelfde commissie. Jij was woordvoerder veiligheid. Ik heb van jou genoten, maar hetzelfde geldt voor alle raadsleden uit de portefeuille Veiligheid.

Beste Marloes, ook jou bedank ik voor alle tijd en energie die jij in het raadswerk hebt geïnvesteerd. Het ga je goed.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Metaal de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

Mevrouw **METAAL-FROON** (CDA): Voorzitter! Ja, het krukje. Toen ik vier jaar geleden werd beëdigd als raadslid, was het pas de tweede keer dat ik in het stadhuis kwam. Op een van de eerste bijeenkomsten waarop wij leerden hoe wij het raadswerk moesten doen, werd ons gevraagd naar onze favoriete plek in de stad. Ik geloof dat ik iets heb gezegd over een park waar ik sindsdien bedroevend weinig ben geweest. Vier jaar later kan ik zeggen dat het stadhuis één van mijn favoriete plekken is geworden. Dat is vooral te danken aan de mensen met wie ik hier heb mogen samenwerken. Dat zijn de collega's en de medewerkers van zowel mijn fractie als die van de andere fracties, het college, de griffie, de ondersteuning in het gebouw, maar ook de mensen uit de stad, de kinderraden en de meer professionele participeerders.

Het is prachtig dat in Utrecht de afgelopen jaren op een meestal positieve manier voor de mensen in de stad is gewerkt. Ik gun de nieuwe raad dezelfde collegialiteit en energie en stap hier dankbaar vandaan. Het was mij een eer.

(Applaus.)

Brechtje Paardekooper.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Een gedetailleerde allrounder, zo zou ik jou omschrijven. Jij kunt meepraten over de dossiers van anderen en weet dan ook nog waarover je het hebt. Jij loopt het meest warm voor het groenbeleid en dan vooral voor bomen. In de raad wist jij zelfs een ware bomencoalitie te smeden. Jij was een alert, maar ook heel charmant, plaatsvervangend voorzitter van de commissie Mens en Samenleving. "U kunt het wel meteen, hè voorzitter?" zei zij dan.

Jij hebt gezegd zonder streng te zijn. Met jouw vertrek raakt deze raad niet alleen een gedreven lid en collega kwijt, maar ook een creatief taalgebruiker met gevoel voor frames. Jij was het die de geplande brug voor de koeien van een boer in Amelisweerd bestempelde tot "megalomane koeienbrug". Dat deed zelfs Steven De Vries jou niet na. Die term bleef plakken.

Beste Bregje, ik vind het extra jammer dat je vertrekt, want met wie kan ik nu samen trakteren op mijn verjaardag?

Hartelijk dank voor je werk voor deze stad.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Paardekooper de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

Mevrouw **PAARDEKOOPEL** (GroenLinks): Dames en heren aanwezigen! Vrienden en familie! Collega's van de raad! Voorzitter! Ik kijk terug op een werkelijk prachtige viereenehalf jaar, waarin wij hard hebben gewerkt aan een klimaatbestendige stad. Waarin wij de bomen in de politiek en op straat de plaats hebben gegeven die ze verdienen, waarin wij de grote lijnen hebben gelegd voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad met het oog op een groene en gezonde stad, een stad met toekomst waarin wij stadsnatuur letterlijk en figuurlijk op de kaart hebben gezet. Het was mij een eer en een genoegen.

De politiek bleek een stuk inhoudelijker en collegialer dan waar ik vooraf bang voor was. Dat is een groot goed. Ik weet dat dit niet overal zo is. Hou dat vast.

Rest mij de griffie en de ambtelijke staf enorm te bedanken. Ik weet niet hoe jullie het allemaal voor elkaar hebben gekregen, maar jullie waren altijd even opgewekt en vrolijk als jullie ons deskundig advies en steun gaven.

Ik dank ook de huismeester, de bodes en de onmisbare catering. Collega's van de raad, het ga jullie goed. Wij zien elkaar terug.

(Applaus.)

Tara Scally (GroenLinks).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Tara, ik heb mij laten vertellen dat jij een bijzondere manier hebt om scherp te blijven bij lange raadsvergaderingen. Hoe blijf jij wakker? Jij maakt een lijst van stopwoorden en vaakgebruikte termen en noteert hoe vaak die voorkomen. Ik weet niet of jij je turflijstje er vandaag weer bij hebt gepakt, maar als ik een tip mag geven, denk ik dat de woorden "dank u wel", "inspanning", "voorzitter" en "afscheid" het vandaag goed doen.

In jouw raadsperiode was jij niet alleen scherp op ons taalgebruik, jij hebt je altijd volop ingezet voor mensen die in een kwetsbare positie zijn. Eén keer was dat zelfs zeer letterlijk. Na een aanrijding kwam jij tijdelijk in een rolstoel terecht. Jij zette deze lastige gebeurtenis in voor jouw raadswerk. In jouw rolstoel ging jij op pad om te bekijken hoe het ervoor stond met de toegankelijkheid in Utrecht.

Ongedocumenteerden vormden een andere groep waarop jij je richtte. Wat dat betreft, kun jij je raadsperiode bijna niet mooier afsluiten. De raad stemde begin februari jl. unaniem in met het initiatiefvoorstel om cursussen en praktijkleertrajecten aan ongedocumenteerden aan te bieden.

Dank voor jouw inzet voor de raad en voor de Utrechters. Beste Tara, het ga je goed.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Scally de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

Mevrouw **SCALLY** (GroenLinks): Voorzitter! Anciënniteitbeginsel, gefourneerd, regelkramp, kandelaberen, gerappelleerd, busomklap, cum suis. Ik heb de afgelopen paar jaar veel geleerd, vooral een aantal mooie woorden, mooie gezegdes en mooie afkortingen. Wat dacht u van "grex", "grem", ASW, COBO, en de OMO-aanpak? Voor iemand met een tweetalige opvoeding en laag opgeleide ouders is het debat in de raad niet altijd even gemakkelijk te volgen. Als ik tijdens interrupties soms wat glazig voor mij uit heb gestaard, stond de uitspraak waarschijnlijk niet in mijn spreekwoordenboek, want die heb ik gekregen aan het begin van mijn termijn. Dat was nodig.

Gelukkig hebt u mij een eindje op weg geholpen, zoals met: "het noemen van man en paard", "in de aap gelogeerd zijn" en "niet voor de poes zijn". Zojuist hoorde ik: "de kat uit de boom kijken". Er werden vooral veel dieren genoemd. Ik weet niet of dat een geheime campagnetactiek is geweest van de PvdD-fractie. Dan heeft dat gewerkt.

In het stadhuis wordt vaak gesproken over het dichter bij elkaar brengen van de burger en de politiek. Ik denk dat begrijpelijke taal daarbij best kan helpen. Als ik een tip mag geven: denk af en toe aan de woorden die u kiest.

Ik dank de mensen met wie ik prettig heb samengewerkt. Het was voor mij een eer om mij te kunnen inzetten voor mijn geboortestadje Utrecht.

(Applaus.)

Jolande Uringa (ChristenUnie).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! U bent met zijn tweeën. Wij zijn met zijn drieën. Ik zal daarover iets zeggen.

Eén ding kan met zekerheid over jouw periode als raadslid worden gezegd. Het was een vruchtbare tijd. In jouw raadsperiode heb jij een dochter gekregen. Nu, bij het afscheid, is opnieuw iets onderweg.

Laten wij overgaan naar het echte werk. Gewekt heb jij zeker. Jij hebt ervoor gezorgd dat wij bij de plannen voor de Westelijke Stadsboulevard de sociale huurwoningen niet vergaten. Jij hebt je ingezet voor een monument voor de Joodse slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog alsmede succesvol de visie Religieus Erfgoed verdedigd, om maar een paar dingen te noemen.

Jij bent bovendien een volhardend raadslid. Als jij appt en ik geef niet binnen een halfuur antwoord, krijg ik er nog een, of je stuurt Van Ooijen op mij af.

Als jij iets wilt, ga je ervoor, zelfs als het lang duurt. Productief ben jij ook. Al vanaf het begin van jouw raadsperiode wilde jij graag dat wij hier op het stadhuis afval zouden scheiden. Voordat het voorstel door de raad kwam, begon jij daar alvast mee in de eigen fractiekamer.

Jolande, ik dank jou voor je goede werk en je inspiratie. Ik wens jou veel succes met de laatste loodjes van het nieuwe leven.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Uringa de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

Mevrouw **URINGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Geachte aanwezigen, beste collega's. Wat was het een avontuur. Vier jaar geleden nam ik de heroverde zetel in. Op die euforie hebben wij maandenlang geteerd. Wij konden meer doen. Wij konden meer aanwezig zijn, meer onderling overleggen. Dat was waardevol. Ik ben in de eerste plaats Maarten heel erg dankbaar voor de fijne samenwerking. Ik ben ook ontzettend blij dat hij voor de ChristenUnie-fractie doorgaat. Voor mij is dat nooit een uitgemaakte zaak geweest. Mijn andere baan was teruggepropt tot een soort parttime aanstelling, maar toch heerste het eeuwige loyaliteitsconflict van twee banen. Een agenda die elke week anders is, maar wel elke week boordevol. Dat kon alleen als iemand thuis de boel draaiend houdt. Daarom ben ik veel dank verschuldigd aan mijn echtgenoot.

Wat was het een avontuur. De grote dossiers over het Stationsgebied, woningbouw, religieus erfgoed en de talloze debatten over het kostbare groen in de stad: bomen, bomen, bomen; de kwetsbare positie van sekswerkers, luchtkwaliteit en leefbaarheid.

Het raadswerk heeft mij een uniek inzicht gegeven in hoe een stad wordt bestuurd. Het was misschien de beste maatschappelijke dienstplicht die men zich kan wensen.

Ik dank alle collega's in de raad, de griffie, het college, de ambtenaren en de mensen ver daarbuiten die het mij mogelijk hebben gemaakt om dit werk te doen.

Ik neem nu even pauze, op het avontuur in mijn buik de komende dagen na. Zoals bekend, is pauze in de politiek altijd tijdelijk. Niemand weet hoe, wat of waar wij elkaar in de toekomst zien. Dat wij elkaar zien, lijkt mij zeker. Voor nu wens ik u allen alle goeds en Gods zegen toe.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Hoorde ik het goed? De komende dagen? De baby kan ook te vroeg komen, maar Van Ooijen kan alles, hoor. Reinhild ook. Alle goeds.

Ik kom nu toe aan de raadsleden die twee raadsperioden zitting hebben gehad, dus die in 2010 zijn geïnstalleerd.

Selma Baş (D66).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Bijna acht jaar lang, beste Selma, heb jij kleur gebracht in de raad en niet alleen met de vrolijke outfits waarin jij regelmatig verschijnt. Jij stort je namelijk letterlijk met hart en ziel op de onderwerpen. Je kunt als het nodig is heel vasthoudend zijn. Hetzelfde geldt voor sommige andere collega's en oud-collega's. Jij hebt je bijvoorbeeld ingezet voor sekswerkers, voor begrijpelijke taal op de gemeentelijke websites en je hebt expertsessies georganiseerd rondom stalking. Als jij vindt dat een onderwerp aandacht verdient, ga jij door tot het onderwerp die aandacht heeft of krijgt, maar de meeste bevoegenheid kwam boven als het om jouw eigen Overvecht ging.

Politiek doe je met je hart, maar Overvecht heeft jouw hart. Ik heb gehoord dat jij in Overvecht vaak op een goed zichtbare plek ging werken, zodat mensen in de wijk jou gemakkelijk konden aanspreken.

Beste Selma, ik kan geen afscheid van jou nemen zonder te memoreren dat jij van alle raadsleden van wie wij vandaag afscheid nemen het vaakst de fractiediscipline hebt weten te doorbreken. Ik weet niet wanneer, maar dat zullen wij straks nog wel horen. Je was ook veiligheidswoordvoerder. Dank je wel voor je bevoegenheid in de raad, als persoon en als politica en ook voor jouw vervangende voorzitterschap van de commissie Stad en Ruimte.

Geniet van thuis. Niet te vaak kijken.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Baş de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

Mevrouw **BAŞ** (D66): Voorzitter! Ja. Ik vond het heel spannend. Ik sta hier vandaag dankzij Dimitri Gilissen.

Maar goed, ik kijk heel graag even terug. Van de ontheemde sekswerker die haar werk niet langer kan uitoefenen, een voetbalclub die wij van de afgrond van het faillissement hebben gered tot de Turkse oma die haar kleinkind vraagt om een moeilijke, in het Nederlands geschreven brief van de gemeente te lezen.

De voorzitter zei zojuist dat ik mij de afgelopen acht jaar met heel mijn hart en ziel heb ingezet om de Utrechters die niet konden of niet wilden spreken een stem te geven. Het was een eer om als raadslid mijn steentje bij te dragen aan een socialer, gezonder en gelukkiger Utrecht. Ik ben er trots op dat ik de fractieregels vaak heb verbroken. Ik speel heel graag het spel om de knikkers. De menselijke maat moet altijd centraal blijven staan.

Ik wil iedereen bedanken voor de lange, leerzame, mooie en dankbare reis die men samen met mij heeft gemaakt, uiteraard allereerst mijn fractie, de collega raadsleden, de griffie, het college, de ambtenaren, maar bovenal al de 40.000 Utrechters – als het er inmiddels niet méér zijn – die zich elke dag vrijwillig inzetten om deze stad te doen en te laten. Dank u wel.

Afscheid nemen doet altijd pijn. Wat zal ik jullie, maar vooral dit werk, missen. Wat ik niet zal missen – dit is het laatste dat ik zeg – zijn de ellenlange vergaderingen, tot 02.30 uur in de nacht. Dan ben ik vrij, maar jullie lekker niet.

Heel veel wijsheid en geluk toegewenst.

(Applaus.)

Steven de Vries (GroenLinks).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Het politieke spel, de politieke omgeving, is jou, Steven, echt op het lijf geschreven. Jij bent scherp en jij weet jouw mederaadsleden uit hun tent te lokken. De passie voor jouw raadswerk was niet alleen te horen in jouw vlamme betogen – bijvoorbeeld over prostitutie en vuurwerk – maar ook te zien aan de gloed die in de debatten jouw wangen kleurt. Ook wanneer het politieke spel letterlijk een spel is, ben jij in je element. Vol enthousiasme heb jij je altijd op het raadstoneel gestort. Wij zullen jouw typetjes bij de volgende voorstelling missen. Ik zal Steven ook

missen, want samen met Kleuver was Steven mijn meest geliefde medestander in allerlei veiligheidsdossiers. Vrede op aarde.

In een interview over jouw afscheid van de raad zei jij dat niet alles wat jij wilt uiteindelijk lukt. Ook Hilde zei daar iets over. Zo is het leven van een raadslid. Toch hoop ik dat er nog veel momenten zullen zijn waarop jij met tevredenheid terugkijkt op jouw raadstijd, bijvoorbeeld als jij straks over de Neude fietst en beseft dat de bibliotheek daar mede dankzij jou is gevestigd.

Hartelijk dank voor jou passie en volharding. Het ga je goed, beste Steven.

Dank je wel.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de heer De Vries de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

De heer **DE VRIES** (GroenLinks): Voorzitter! Dank voor de aardige woorden.

Beste collega's, vrienden en familie. Ik voel mij een beetje alsof ik bij de uitreiking van de Gouden Kalveren ben nu ik één minuut heb om de dankwoorden die ik in mijn hoofd heb uit te spreken. De afgelopen acht jaar ben ik met veel plezier volksvertegenwoordiger geweest. Ik heb de stad op een geweldige manier leren kennen. Ik ben knettergek op alle mooie lieve en bijzondere mensen die hier wonen. Die zal ik echt enorm missen.

De nieuwe gemeenteraad wordt donderdag a.s. geïnstalleerd. Ik wens de nieuwe raad toe dat die blijft werken aan het nog mooier maken van Utrecht. Ik denk daarbij ook aan aardbevingen in Groningen en het klimaatakkoord van Parijs.

Graag wil ik afsluiten met een paar dankwoorden, allereerst aan alle betrokken inwoners en organisaties in Utrecht. Ook dank aan de mensen van de griffie, de ambtelijke organisatie en de catering en de bodes die ons werk steunen. Ook wil ik stilstaan bij het belangrijke werk dat de fractieondersteuning verricht. Ik wens elke fractie een Margot, Margrit, Rob, Dan of Fleur toe.

Op de tribune zitten mijn ouders en Frederike. Zij staan symbool voor alle vrienden en familie en voor de momenten waarop ik de afgelopen jaren naar mijn eigen gevoel tekortschoot als ik er niet bij kon zijn. Dank voor jullie begrip en onvoorwaardelijke liefde.

(Applaus.)

Ruben Post (PvdA).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Hallo Ruben, afscheid nemen, bestaat niet, zong een van Nederlands bekendste zangers ooit. Ik begin hem te geloven. Vier jaar geleden heb ik al eens afscheid van jou als raadslid genomen. Ik prees jou in 2014 om jouw gedegen, gewetensvolle en motiverende aanpak. Die woorden zijn van toepassing gebleven. Debatten ga jij altijd in als een ware gentleman met veel kennis. De afgelopen jaren heb jij je onder meer gebogen over het armoedebeleid en je hebt ervoor gewaakt dat de kinderen die in armoede opgroeien niet worden vergeten.

In jouw rol als woordvoerder Verkeer vormde het feit dat jij zelf geen rijbewijs hebt geen enkele belemmering. Jij hebt je bijvoorbeeld ingezet voor een nieuwe vervoerder voor de Regiotaxi en hebt ervoor gepleit om van de Van Zijstweg geen zesbaansweg, maar een vierbaansweg te maken.

Beste Ruben, ik sluit af met dezelfde woorden waarmee ik ook vier jaar geleden eindigde: veel dank voor jouw bijdrage aan het werk van de gemeenteraad en de prachtige vragen die jij mij stelde als lid van de vertrouwenscommissie. De raadspenning heb je al, maar de oorkonde en de cartoon krijg je wel.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de heer Post de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

De heer **POST** (PvdA): Voorzitter! Dank je wel, Jan, voor de mooie woorden.

Dames en heren, mijn eerste commissievergadering in 2010 ging over het bestemmingsplan voor de tram naar de Uithof. Mijn laatste raadsdebat, een paar weken geleden ... juist. Eigenlijk is een raadslid nooit klaar. Toch is het nu mooi geweest, na acht jaar. Ik vond het echt een eer om volksvertegenwoordiger te mogen zijn en om vanuit mijn en onze sociaal-democratische beginselen de stad te kunnen bijsturen om tastbare resultaten te boeken voor de burgers: verlaging van de maximumsnelheid naar 50 km/u op de Einsteindreef, meer geld voor een goede inpassing voor de Noordelijke Randweg Utrecht, geen dakopbouwen meer in beschermde stadsgezichten om een recente motie te noemen, maar als men ergens het verschil kan maken voor de mensen in de stad, dan is dat in

het armoedebeleid. Wat was ik trots toen alle collega's mijn motie steunden voor gratis zwemlessen voor kinderen met een U-pas. Dit laatstgenoemde voorbeeld bewijst eens te meer dat wij het samen moeten doen. Je hebt in de politiek elkaar nodig. Alleen red je het hier echt niet. Ik wil iedereen binnen en buiten de raadszaal die mij de afgelopen acht jaar heeft geholpen bij het raadswerk hartelijk danken.

(Applaus).

Nicole Van Gemert (SP).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Je maidenspeech ging over thuiszorg. Die woorden waren de eerste van vele. Thuiszorg is namelijk het onderwerp waarin jij je hebt vastgebeten, niet onverdienlijk. De raad stemde bijvoorbeeld unaniem in met jouw motie om voor elke Utrechter maatwerk toe te passen bij de toewijzing van huishoudelijke hulp. Als je niet over thuiszorg sprak, sprak je over het armoedebeleid. Dan bleef het niet bij woorden, maar kwamen ook de daden aan de orde, bijvoorbeeld voor inwoners die het financieel niet breed hebben bij het vervallen van het woonlastenfonds. Jij zette je ervoor in dat zij niet hoefden te verhuizen. Maar ook als het debat ging over een onderwerp waar je minder van weet, haak je met veel humor en flair aan, één uitzonderingetje daargelaten: je moest eens op stel en sprong een debat overnemen van collega Schipper over subsidie voor Oud Amelisweerd. Jij las zijn verhaal keurig voor en wilde al weglopen toen er een interruptie kwam. De toenmalige burgemeester Wolfsen heeft verzocht om het woord dat je toen uit je mond liet vallen niet in de notulen op te nemen. Ik heb gezocht en gezocht, maar heb het niet gevonden.

Heel hartelijk dank voor je inzet en je onnavolgbare flair en humor. Ik heb daar vaak van genoten, ook al kon ik dat niet laten blijken.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Van Gemert de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

Mevrouw **VAN GEMERT** (SP): Voorzitter! Dank je wel. Ik was er helemaal niet op voorbereid dat ik iets mocht zeggen. Dat gebrek aan voorbereiding is voor velen in de raad geen enkele verrassing. Ik heb acht jaar in de Provinciale Staten en negen jaar in de Gemeenteraad gepreut, dus ik vond het wel genoeg.

Ik werd getriggerd; ik was half in de debatmodus omdat ik hier weer zit. Wij spraken over het afscheid van de school en ook dat het een soort familie was, zoals Jony zei. Ik dacht daarover na. Het is geen familie. Kom op zeg. Wij waren hier altijd met zijn allen, maar familie vind ik echt te ver gaan. Ik weet inmiddels niet wie wél familie is.

School, ja; een klas, ja; op tijd komen, ontzettend veel huiswerk, heel af en toe het eerste uurtje vrij en vooral heel veel nablijven. Ik vind het een beetje als het afscheid van een eindexamenklas waarvan er tweeëntwintig zijn blijven zitten.

Dank je wel, griffie. Er zitten er twee op de voorste rij. Ook die bedank ik van harte.

Dat was het. Jullie zullen een tijdje niet meer van mij horen. Ook dat is wat nieuws.

(Applaus.)

Michel Eggermont (SP).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik heb vier jaar geleden al eens afscheid van jou als raadslid genomen, net als van Ruben Post. Toch heb ik nu bepaald geen déjâ vu. Jouw kapsel heeft ten opzichte van 2014 een flinke transformatie ondergaan. Daar ben ik super trots op, de woorden die ik nu tot jou richt, zijn misschien wel een déjâ vu of een déjâ entendu.

Vier jaar geleden sprak ik al over jouw wiskundige vermogen. Dat ben jij de afgelopen vier jaar blijven tonen. Jij bent iemand die in excelsheets hele begrotingen narekent en niet tevergeefs. In 2016 ontdekte jij bij de rioolheffing een foutje waardoor die omlaag kon. Ik heb zelfs gehoord dat men zich op de afdeling financiën over een stuk eerst afvraagt of het "Eggermontproof" is voordat het openbaar wordt gemaakt. Ik zat erbij.

Ook als het niet om cijfers gaat, laat jij van je horen. Laten wij het initiatiefvoorstel over het raadgevend referendum niet vergeten. Jij hebt dat mede ingediend. Het voorstel heeft het, iets gewijzigd, gehaald.

Beste Michel, ik dank jou opnieuw voor jouw volle inzet voor de raad; dank ook voor jouw steun. Jij was ook woordvoerder Veiligheid. Overigens ga ik er vanuit dat wij jou nog vaak zullen zien bij de fractiekamer van jouw partij. Misschien kom je ooit nog terug. De raadspenning heb jij al, maar de oorkonde en het cartoon krijg jij nu.

(De voorzitter overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de heer Eggermont de raadspenning, de oorkonde en de cartoon.)

De heer **EGGERMONT** (SP): Voorzitter! Op 11 maart 1785 kwam de Utrechtse bevolking in opstand tegen het stadsbestuur omdat het buitengewoon ondemocratisch was. De opstand werd geleid door Quint Ondaatje. Kort daarna heette Utrecht "het Eldorado van de democratie", iets waar de stad trots op kan zijn. Democratie is niet iets vanzelfsprekends. In Nederland, maar ook in andere delen van de wereld, moeten wij elke dag voor democratie strijden.

Ik heb een wens. Ik weet dat ik nooit een motie zou indienen voor een straatnaam of iets dergelijks. Ik zou het echter mooi vinden als wij in de stad iets krijgen ter herinnering aan de eerste in een salon geboren strijder voor de democratie, Quint Ondaatje. Ik wil graag dat die wens in vervulling gaat.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**: Dames en heren! De laatste drie raadsleden die vandaag afscheid nemen, hebben vanaf 2006 in de raad zitting gehad, drie volledige raadsperioden. Dat maakt het nog lastiger om in een paar minuten een volledig beeld te geven van hun raadswerk.

Gadiza Bouazani (PvdA).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Gadiza ziet er goed uit ondanks de drie perioden.

Eén ding kan met zekerheid over jou worden gezegd: jij bent na al die jaren nog steeds even levogen en enthousiast als toen jij in 2006 begon. Dat enthousiasme werd zichtbaar in de onderwerpen waarmee jij je bezighield: jeugd, onderwijs, sport, economische zaken en Leidsche Rijn. Jouw toewijding ging daarbij verder dan simpelweg spreken in de raad. Jij zocht de Utrechters op. Zij wisten jou te vinden.

Vooraf voor sport kwam jij buiten de muren van de zaal in beweging. Ik denk dat er in de afgelopen jaren maar weinig zaterdagen zijn geweest waarop jij niet op een sportveld hebt gestaan. Het maakt jou een graag geziene gast in het sportverenigingsleven en in de raad een geloofwaardige pleitbezorger voor sportgerelateerde zaken.

Afgelopen december werd bijvoorbeeld jouw motie aangenomen waarin jij opriep de sportdeelname van kwetsbare inwoners te stimuleren. Ook voor onderwerpen buiten jouw portefeuille deinsde jij niet terug. Zo kreeg jij in 2011 een dag vóór de bespreking van de Voorjaarsnota te horen dat jij die namens jouw partij mocht doen. Dat waren andere tijden; altijd fijn, fractievoorzitters die plotseling wethouder worden.

Met weinig voorbereiding, maar met veel van de jouw kenmerkende spontaniteit, wist jij je uitstekend te redden. Wij zagen jouw enthousiasme ook in jouw plaatsvervangende voorzitterschap van de commissie Mens en Samenleving. Die zat jij met veel humor voor: "Wilt u het kort houden, burgemeester?" Mijn taak als voorzitter van de gemeenteraad kon ik afgelopen september met een gerust hart aan jou overdragen.

Jouw enthousiasme kwam tot uiting in jouw collegialiteit. Bij ieder sporttoernooi van de raad was jij van de partij. Van plankenkoorts was bij jou bepaald geen sprake. Jij hebt met ieder raadstoneel meegedaan. Toen de Neude drie jaar geleden tijdelijk werd uitgerust met een schaatsbaan, was jij het die je mederaadsleden optrommelde om de ijzers onder te binden, met succes.

Beste Gadiza, veel dank voor de afgelopen twaalf jaar, voor jouw enthousiasme als raadslid, als plaatsvervangend voorzitter, als collega en als mens.

Ik zal jou het cadeau overhandigen, de raadspenning. Ik mag jou tenslotte mededelen dat het Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander heeft het behaagd om jou Koninklijk te benoemen tot lid van de Orde van Oranje-Nassau.

(De voorzitter speldt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Bouazani de bij de onderscheiding behorende versierselen op, waarna hij haar de raadspenning, de oorkonde en de cartoon overhandigt.)

Mevrouw **BOUAZANI** (PvdA): Voorzitter! Dank u wel, voorzitter, voor deze mooie woorden. Een prachtig lintje. Ik denk dat ik dat vanaf vandaag elke dag draag. Mag ik vragen of iedereen mij vanaf vandaag "ridder" wil noemen?

De **VOORZITTER**: Nee, ik zou gewoon "Gadiza" zeggen.

Mevrouw **BOUZANI** (PvdA): Oké, gewoon "Gadiza".

Dank u wel, burgemeester, voor de mooie woorden. Verder ook iedereen bedankt.

Dertien jaar geleden wist ik niet dat ik raadslid zou worden of in de politiek zou belanden. Dat was echt een ver van mijn bed show. Toen mensen mij vroeger zeiden dat ik praatte als Brugman en dat ik de politiek zou ingaan, zei ik nee, want ik heb geen aardappel in mijn keel.

Deze Ondieper kwam in 2006 in de gemeenteraad terecht. Ik dacht: ongelofelijk, ik ben mijn encyclopedie vergeten. Ik heb geen idee wat men zegt. In mijn platte Utrechts zei ik: "Voorzitter, luister!" De collega's vroegen zich af wat er aan de hand was. Dat is het bijzondere wat ik in de raad leuk vond. Ik had geen idee wat ik deed totdat ik de straat opging, met mensen in gesprek ging. Er ging geen zaterdag of zondag voorbij of ik stond langs de zijlijn en hoorde wat in de stad speelde. Vervolgens bracht ik dat mee naar dit huis. Ik zag het huis vooral om resultaten te boeken om mijn stad nog mooier, veiliger en leefbaarder te maken en zo het verschil te kunnen maken. Ik heb dat met veel plezier gedaan. Er was echter niet altijd sprake van voldoening. Ik kreeg vaak van mensen e-mailberichten die mij vroegen wat ik in de politiek deed of zeiden dat ik niet voor hun belangen opkwam als zij niet tevreden waren met het resultaat dat voor hen werd behaald.

Ik ben twaalf jaar raadslid geweest, met veel plezier. Ook heb ik veel geleerd, beleefd, ervaren en bereikt. Als ik nu door mijn stadje fiets, weet ik punten aan te wijzen waaraan ik een bijdrage heb geleverd.

Ik wil iedereen bedanken, al die parels in de stad, die inwoners die zich met hart en ziel voor de stad inzetten, ook de raadsleden, zowel van de coalitie als van de oppositie. Wij hebben altijd goed met iedereen samengewerkt. De bodes, de huismeester, de catering, de schoonmakers en de wethouders, met name Jeroen Kreijkamp en Paulus Jansen, de wethouder sport. Wij waren het niet altijd met elkaar eens, maar zochten elkaar wel op. De heer Geldof was wethouder Leidsche Rijn. In een korte periode, toen ik verkeer mocht doen, werkte ik samen met wethouder Van Hooijdonk. Ruben Post kwam pas later in de fractie. Dank jullie wel. Ik wil de nieuwe raad toewensen om vooral op zoek te gaan naar verbindingen om de stad Utrecht mooier en socialer te maken. Dank u wel.

(Applaus.)

Bouchra Dibi (PvdA).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Zelfs als je twaalf jaar raadslid bent, kan je het risico lopen in de procedures die hier gelden vast te komen zitten. Daarvan is gelukkig bij jou geen sprake. Ik heb mij laten vertellen dat jij jouw collega's nog steeds vraagt hoe een procedure ook alweer gaat. Bij jou gaat het helemaal niet om de vorm, maar om de inhoud. Als ik in jouw raadswerk een rode draad mag aanwijzen, is die het opkomen voor mensen in de stad die het moeilijk hebben. Jij hebt je in de afgelopen twaalf jaar ondermeer gestort op de onderwerpen Werk en Inkomen, Verslavingsbeleid, Daklozen, Asielzoekers, Armoede, Participatie en Jeugd. Jij hebt bijvoorbeeld gepleit voor het toegankelijker maken van het initiatievenfonds en gevraagd om buurtvaders beter te steunen. Ik zag recent nog dat jij een motie hebt overgenomen waarin de gemeente wordt opgeroepen om binnen de grenzen van de wet de inburgering weer op te pakken. Natuurlijk mag de inzet voor jouw geliefde Overvecht in dit rijtje niet ontbreken. Jij was het die de motie over de TaskForce Overvecht mede indiende, wat inmiddels heeft geleid tot de Versnelling Overvecht.

Op jouw onderwerpen ga jij vol het debat in. Niemand kan om jouw standpunt heen. Aan je onbevangenheid – ik weet dat uit eigen ervaring – is nooit iets veranderd. Jij kon je twaalf jaar geleden al verbazen als partijen over een kwestie anders dachten dan jij. Nog steeds gaan je wenkbrauwen – en die niet alleen – omhoog als jij hoort wat jouw mederaadsleden vinden. Als raadslid ben jij altijd scherp geweest en duidelijk in wat jij wil. Tegelijkertijd heb jij het vermogen om niet in teleurstellingen te blijven hangen. Dat lijkt mij een essentiële eigenschap voor twaalf jaar raadslidmaatschap.

Met jouw werk raakt jouw fractie een gepassioneerd lid kwijt, met veel kennis van zaken en veel contacten in de stad. Die zullen zij missen, verwacht ik. Ik denk dat zij in de raadsvergaderingen ook je snoepjes en je dropjes zullen missen. Ook de inwendige mens verwaarloos jij als raadslid niet.

Beste Bouchra, heel hartelijk dank voor jouw werk van de afgelopen twaalf jaar. Ik weet zeker dat ik namens veel mensen spreek, ook in de wijken en buurten, als ik zeg dat het mij een eer en genoegen is om jou te kunnen mededelen dat het Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander heeft behaagd om jou koninklijk te benoemen tot lid van de Orde van Oranje-Nassau.

(De voorzitter speldt daarop, onder applaus van de aanwezigen, mevrouw Dibi de bij de onderscheiding behorende versierselen op, waarna hij haar de raadspenning, de oorkonde en de cartoon overhandigt.)

Mevrouw **DIBI** (PvdA): Voorzitter! Ik moet op het krukje staan, want ik denk dat ik in de raad de kleinste ben, 1.58 m.

In 2006 werd ik raadslid en kwam ik in de raad. Ik dacht dat ik de wereld ging veranderen. Niets is natuurlijk minder waar. Dat is niet gebeurd, maar ik heb in de loop der jaren een aantal zaken gedaan waar ik echt erg trots op ben. Ik noem er één: de tentenkampen in de bossen bij Lunetten. Ik werd getipt door hulpverleners. Er bivakkeerden mensen uit Oost-Europa in erbarmelijke omstandigheden. Ik heb rubber laarzen aangedaan. Ik ben samen met de hulpverleners het bos ingegaan. Ik trof daar vreselijke dingen aan. Het was echt niet oké: zieke mensen en vrouwen die zich prostitueerden. Ik heb daarover vragen gesteld. Wethouder Everhardt stond meteen op en zei er meteen iets aan te zullen doen. Daar is het project Barka uit voortgekomen. Tot op heden ben ik daar ongelofelijk trots op. Er worden nog steeds mensen uit Oost-Europa geholpen die in schrijnende situaties zitten. Dat is mij bijgebleven. Dat is voor wie ik het in de loop der jaren heb gedaan: de meest kwetsbare mensen.

Wij hebben een stad met veel hoogopgeleide mensen die het financieel goed hebben, maar er zijn in Utrecht ook mensen die het helemaal niet zo goed hebben. Voor hen heb ik mij altijd ingezet. Ik deed dat vanuit mijn hart. Ik vond dat ik dat moest doen.

Ooit moesten wij stemmen over een motie over het armoedebeleid. Ik weet niet meer waar het over ging. Ik liep weg. Ik ging mijn handen wassen en toen ik terugkwam, was men al klaar. Ik weet dat Marc van Rossum van RTV-Utrecht er een groot stuk over heeft geschreven. Ik vroeg mij af of dat nieuws was. Het sloeg nergens op. Hij is al weg ... oh! Dat het handenwassen van een raadslid nieuws is. Het zal wel.

Ik wil benadrukken dat men vaak aan mij ziet wat ik denk. In de loop der jaren heb ik leren relativeren. Ik ben het niet altijd eens met de fracties van D66 of VVD of met wie dan ook. Ik heb in de loop der jaren geleerd dat het uiteindelijk ook gaat om het gewoon mens zijn. Wij kunnen het heel erg met elkaar oneens zijn, maar er was een moment waarop mijn zoon in een rolstoel belandde. Hij was verlamd. Klaas Verschuure vroeg steeds hoe het met mijn zoon was, net als andere collega's. Daar gaat het uiteindelijk om. Natuurlijk voeren wij heftige discussies. Dat moet, maar uiteindelijk zijn wij allemaal mensen. Dat waardeer ik.

Ik wil mijn vader erg bedanken. Hij is nog niet zo heel lang geleden overleden. Hij was mijn grootste fan. Hij ging altijd voor mij flyeren. Ik wou dat hij hier was. Hij is hier misschien wel. Van hem heb ik meegekregen dat ik voor de politiek geschikt ben. Ik heb veel aan hem te danken.

Ik wil iedereen bedanken, van de fantastische woordvoerders waarmee ik heb samengewerkt tot aan de bodes die altijd klaarstonden, en natuurlijk het college, Jan, Merel; ik kan niet iedereen noemen. Hartstikke bedankt dat jullie er waren. Jullie kunnen mij altijd mailen als jullie er niet uitkomen.

(Applaus.)

Arjan Kleuver (D66).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Drie raadsperioden en nu de nestor van de raad. Ik ben mij ervan bewust dat ik nu een toespraak richt tot iemand die ik op deze plek regelmatig de meest fantastische verhalen heb horen vertellen, soms ontroerend en altijd met de nodige humor, althans, zo waren de verhalen bedoeld.

De raadsleden die hun maidenspeech hielden, konden telkens opnieuw op een mooie reactie van jou rekenen. Jij zocht vooraf informatie op over de raadsleden die het woord nog niet hadden genomen. Wat jij boven water wist te krijgen, was soms licht verontrustend. Ik moet jou echter nageven dat jij er altijd een goed verhaal van wist te maken. Door al deze lof voor jouw nesterschap vergeten wij bijna dat jij je ook hebt ingezet als allround raadslid en dat maar liefst drie perioden lang. Jij bent een volksvertegenwoordiger pur sang. Jij zoekt de mensen in de stad op. Jij luistert naar hun verhalen en neemt die mee de raad in. In 2006 deed jij dat bijvoorbeeld toen jij als kersvers raadslid direct te maken kreeg met een ernstig dossier: het ongeluk met de ingestorte trap bij de Stadhuisbrug. Jij zocht toen de mensen op die bij het ongeluk waren betrokken. Het gesprek met de inwoners ben jij de vele jaren die volgden altijd blijven voeren. Bij de discussie rondom de bouw van windmolens in Lage Weide bijvoorbeeld en onlangs nog toen jij een bewonersavond organiseerde rondom de autobranden.

Inwoners zoek jij overigens niet alleen op als jij weet dat zij jouw aanwezigheid op prijs stellen. Een tijdje terug kreeg jij het aan de stok met een aantal Bunniksiders. Jij hebt ze vervolgens op de koffie gevraagd. Ik denk dat jij toen naast koffie ook je retorische talent hebt ingezet. Ik heb gehoord dat een

aantal van hen het inmiddels jammer vindt dat jij de raad verlaat. Jouw talent om gesprekken te voeren moet bovendien iets te maken hebben met het feit dat jij goed kunt luisteren. Dat deed jij ook in de raad. Ik heb begrepen dat jouw fractievoorzitter jou in de eerste periode in de raadszaal graag op de plek wilde zetten die het meest in het zicht van de camera's was. Jij let namelijk altijd op en duikt niet achter jouw computerscherm weg. Gelukkig was dit een van de weinige vormen van cameratoezicht waar jij geen punt van hebt gemaakt. Ik vond het wel een leuke.

Beste Arjan, eindigen met een drieslag vind ik toepasselijk bij een retorisch begaafde nestor. Dank voor het luisterend oor, dank voor het harde werk en dank voor de goede Utrechtse verhalen. Dank je wel ook als persoon. Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander heeft het behaagd om jou te benoemen tot lid van de Orde van Oranje-Nassau.

(De voorzitter speldt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de heer Kleuver de bij de onderscheiding behorende versierselen op, waarna hij de heer Kleuver de raadspenning, de oorkonde en de cartoon overhandigt.)

De **VOORZITTER**: Leden van de raad, geachte aanwezigen! Natuurlijk zal Arjan spreken over zijn raadslidmaatschap en afscheid nemen. Maar hij zal ook als nestor de raad toespreken.

De heer **KLEUVER** (D66): Voorzitter! Ik richt mij tot de mensen in de zaal. Houdt u het een beetje vol? U bent het niet gewend, maar wij weten niet beter.

Ik wist niet wat ik zojuist hoorde. De mensen die zeiden het de afgelopen jaren zo fijn te hebben gehad en dat zij elkaar zo goed hebben kunnen vinden. Men moet zich echter een werkkring voorstellen van 45 mensen die het de hele dag alleen maar met elkaar oneens zijn en die daarover de hele dag, tot diep in de nacht, doorpraten. Toch is het inderdaad zo dat het een zeer goede en constructieve raad was.

Ik sluit mij aan bij alle eerder gezegde woorden van dank.

Een jaar of drie geleden viel tijdens een fractievergadering het woord "meetsysteem". Ik vond dat een lelijk woord. Ik zat er een beetje op te kauwen. Plotseling ontdekte ik dat "meetsysteem" een palindroom is, een woord dat je achterstevoren kunt lezen zonder dat er iets verandert, net als "pop", "lepel", "parterretrap" en "baas neem een racecar neem een saab". Ik vond dat een enorme ontdekking van mijzelf. Toen ik thuiskwam, moest ik onmiddellijk googelen om tot de teleurstellende conclusie te komen dat mensen die zich intensief met palindromen en het achterstevoren lezen van woorden bezighouden allang ontdekt hebben dat "meetsysteem" een palindroom is.

Veel raadsleden stellen in hun leven andere prioriteiten dan het achterstevoren lezen van woorden. Dat geldt ook voor mij. Hopelijk blijft dat zo nu ik geen raadslid meer ben. Toch vond ik het genoemde palindroom "meetsysteem" een vondst van mijzelf.

Nu wij een raadsperiode afsluiten en een nieuwe beginnen, lezen wij allemaal onze woorden terug. De ontdekking van je politieke kleur was in mijn geval – ik weet dat voor veel anderen hetzelfde geldt – zoiets als de vondst van een palindroom. Hoe sta je in het leven? Wat is jouw visie op de maatschappij? Wat is jouw mensbeeld? Voor sommige politici: wat is je godsbeeld?

Stukje bij beetje zie je hoe algemene woorden als "hoop en liefde", "solidariteit" en "vrijheid" in elkaar passen. Als je denkt dat zelf te hebben verzonnen en je googlet het thuis na, dan blijkt dat anderen hetzelfde al veel eerder hebben verzonnen. Voor jou is het echter een ontdekking waarmee jij je leven vormgeeft. Politici hebben de bijzondere eer en de bijzondere plicht om daarmee ook hun stad een beetje vorm te geven, al naar gelang hun inspiratie.

Hoe je de idealen ook leest, van voren, naar achteren en van achteren naar voren, voor jou staat er steeds hetzelfde en jij hebt het ontdekt.

Voor sommigen eindigt nu hun raadslidmaatschap. Voor anderen begint een tweede, derde of zelfs vierde periode. Leve de nieuwe nestor! Weer anderen komen in de loop van de komende vier jaar in de raad terug.

Als wij in de raadsverslagen teruglezen wat wij allemaal hebben gezegd en wij controleren ons eigen meetsysteem, ons eigen palindroom, onze eigen kijk op de waarheid, de mensheid en de overheid, snap je echt wel wat er staat. Dat is geen enkel probleem, maar snappen wij nog steeds wat er staat als wij de verslagen van achteren naar voren lezen en terugkijken? Wij wilden ons eigen palindroom, onze van voor tot achter volmaakte ontdekking van de waarheid in deze raadszaal schrijven. Ik wil en kan niet voor u allemaal spreken. Wij hebben namelijk allemaal ons eigen palindroom. Ik kan die van u wel lezen en begrijpen, maar niet altijd invoelen en u die van mij ook niet. Daarom zijn wij van verschillende partijen. Ik moet bekennen dat als ik mijzelf bekijk, ik niet overal "meetsysteem" lees. Ik kom langs passages die, als ik ze teruglees, in zekere mate nietszeggend zijn geworden, terwijl ik dacht dat ik goed

bezig was. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat onder u mensen zijn die als zij de eigen teksten teruglezen, denken: waarom heb ik dat gezegd? Meende ik dat echt terwijl ik dacht dat ik het goed meende? Misschien vragen zij zich ook af of zij inderdaad een goed raadslid waren.

In de allerlaatste echte raadsvergadering, om 03.00 uur 's nachts, heb ik gezegd dat ik u de beste raad vond van de afgelopen twaalf jaar. Mevrouw De Boer twitterde daarop licht stekelig dat zij vroeger een leraar had die iedereen de beste vond. Ik begreep haar opmerking. Bovendien kan men denken – men kent mijn politieke kleur – dat toen die Kleuver in de raad kwam, D66 een klein partijtje was en toen D66 de grootste werd, vond hij de raad ineens de allerbeste. Toch meende ik echt wat ik die nacht zei. Ik hoop alleen maar dat de nieuwe raad qua mentaliteit het nog beter zal doen dan de raad die wij vandaag afsluiten.

Een aantal mensen heeft het al eerder gezegd: deze raad kenmerkte zich door redelijkheid. Op een paar uitzonderingen na is de raad niet rollebollend over straat gegaan. Wij hebben geprobeerd om de waarheid belangrijker te laten zijn dan ongepaste versies van politiek opportunisme. Er zijn na uitvoerige debatten belangrijke beslissingen genomen, waarin volgens mij elke mening was te horen die in de stad leefde, op het gebied van verkeer, slimme routes, slim regelen, slim bestemmen; hoe en waar wij bouwen en voor wie. Wij werden het niet altijd eens, maar er zijn wél besluiten genomen.

Op het gebied van werk en inkomen en armoede werd Utrecht zowel bewonderd als verguisd. Qua duurzaamheid hebben wij grote stappen gezet, volgens de één vooruit en volgens de ander achteruit. De decentralisaties doen wij gedecentraliseerd. Symboolpolitiek mag een negatieve bijklank hebben. Soms wil men met symboliek laten zien waar men staat. Ook dat kunnen wij in Utrecht goed. Van bitterbal tot genderneutrale toiletten, heel Nederland vond of vindt iets van Utrechtse symbolen. Elke keer als wij in het Stationsgebied komen, verbaas ik mij erover wat er nu weer is te zien. Als het moet, voelen wij in spoeddebatten het college aan de tand over de Uithoflijn. Al Fitrah, de Tour de France, TivoliVredenburg, de U-pas, polder Rijnenburg, startups, scale-ups, Seven Ups, de Voedselbank, afvalinzameling, de gemeentelijke financiën, Overvecht en Kanaleneiland, een stad zonder tweedeling of een stad met een 340.000-delings, roeien ja of nee, wal- en kluisuren, monumentale kerken, sociale huur of betaalbare woningen, willen wij een openbare ruimte die diervriendelijk is of sociaal veilig, cameratoezicht, sluitingstijden, prostitutie, statushouders, coffeeshops en achterdeur, Amsterdamsstraatweg, Kanaalstraat, participatie, rood asfalt, luchtkwaliteit, afvalstoffenheffing en afvalscheiding, zorg en onderwijs, details en grote lijnen. De debatten waren uitvoerig, diepgaand, meestal respectvol en minstens zo belangrijk. Elke Utrechter mag het met de genomen besluiten oneens zijn, maar ik vind het onwaarschijnlijk dat een Utrechtse inwoner die zich heeft geroerd in de raad niet gehoord heeft kunnen voelen, want wij hebben verschrikkelijk ons best gedaan. Wat ik daarvan kan beoordelen, ik meen dat echt, heeft iedereen zichzelf in de raad terug kunnen horen. Daarom verlaat ik de raad met de instelling dat ik de lokale politiek wil blijven verdedigen. Ik hoop dat ik dat kan blijven doen, omdat iemand die geen raadslid is, minder goed geïnformeerd is. Ik hoop dat ook, omdat ik graag wil dat de komende raad beter wordt dan deze, die al heel goed was. Uw palindroom, uw waarheid van voor tot achter. Uw zelfontdekte ideaal waarin u plotseling niet alleen blijkt te staan.

Dit brengt mij even terug bij Wim Oostveen, onze overleden ex-collega. Het zou niet respectvol zijn om na zijn dood ineens te ontkennen dat aan hem iets omstreeden was, maar hij – hij stond daarin niet alleen, ook dat moeten wij vaststellen – vond het duidelijk verschrikkelijk en verschrikkelijk onrechtvaardig dat zijn integriteit ter discussie heeft gestaan. Zijn afscheidsboodschap, toen hij wist dat het einde erg nabij was, vond ik aangrijpend, omdat iemand stierf die niet de tijd kreeg om op de één of andere manier de discussie rondom zijn persoon af te ronden. Er was geen tijd om zijn versie van het gelijk door een rechter bevestigd of ontkend te zien en hij had dus ook geen tijd om zijn triomf te vieren, om dóór te strijden of om zich ergens bij neer te leggen als het niet anders kon. Tot zijn afscheid wilde hij vechten voor zijn integriteit en zijn versie van de waarheid. Als iemand tijdens zo'n gevecht afscheid moet nemen, is "rust in vrede" geen cliché.

Dit is mijn laatste kans om op deze plek de laatste letters van mijn palindroom te schrijven. Niemand durft mij het woord nu te ontnemen. Het is vrij brutaal om dat te doen, maar u ontnemt mij niet het woord.

Het afgelopen weekend was ik in Armenië. Heerlijk, een weekendje Armenië. Dan ben je er even helemaal uit. Ik mocht daar met jongeren spreken over democratie en vrijheid. Jongeren die daar kleur bekennen, studeren niet af aan de universiteit. Ondernemers die een congres faciliteren van vrijheidsminnende geestverwanten, krijgen een boete die zij nooit kunnen betalen omdat er een vlek in de vloerbedekking zit. Armeniërs maken er zelf grappen over: Obama, Poetin en de Armeense president zitten in het vliegtuig. De motoren vallen uit. Er is echter maar één parachute. Putin zegt dat hij de grote leider is en daarom recht heeft op de parachute. Obama zegt dat hij de wereld inspireert en dat hij

daarom recht heeft op de parachute. De Armeense president zegt: laten wij verkiezingen houden en degene die de verkiezingen wint, krijgt de parachute. De stemmen worden geteld. De Armeense president wint en heeft recht op de parachute. Hij springt veilig uit het toestel en terwijl Obama en Putin ter aarde storten, zegt Obama: "Snap jij hoe hij aan 51 stemmen komt in een vliegtuig waar maar drie mensen in zitten?"

Je vraagt je af hoe het er met de politieke leiders daar voorstaat en hoe zij hun palindroom schrijven. Ikzelf, en misschien u ook wel, maar zonder iemand te beschuldigen en in de wetenschap dat ik u de beste raad in de afgelopen twaalf jaar vond, worstel met mijn eigen palindroom, terwijl ik toch echt mijn best heb gedaan. Naast trots en dankbaarheid voel ik ook een soort schuld. U zegt misschien: mijnheer Kleuver, als u blij bent met de Utrechtse raad omdat het er in Armenië veel slechter aan toe gaat, zijn wij inderdaad aan een nieuwe nestor toe. De normen mogen in Utrecht echt wel wat hoger liggen dan in Armenië. Natuurlijk hebt u gelijk. Ik zag ook daar weer een nieuwe waarheid die zich naar voren en naar achteren onveranderlijk liet lezen: een verdraaiing van de waarheid, zeg maar een leugen, is in elk bestuurlijk systeem dezelfde zonde. Ik geloof niet dat een zetel lekker zit als partijbelang of eigenbelang je geweten overschreeuwt. Een geweten schreeuwt niet, een geweten fluistert. Het is prima verstaanbaar, maar je moet wel even stil zijn. Wanneer is een compromis de best haalbare uitkomst en wanneer is die in strijd met je geweten? Wanneer zijn politieke verwijten aan de andere partij populistische gemakzucht en wanneer is het de enige manier om de waarheid aan het licht te brengen? Wanneer is draaien een prijzenswaardig nieuw inzicht en wanneer is het politiek zelfbehoud ten koste van de waarheid? Zolang hoop en liefde, solidariteit en vrijheid de Utrechtse politieke agenda en uw motivatie bepalen, komt het goed.

Ik dank iedereen verschrikkelijk voor de geweldige twaalf jaar en voor de manier waarop zij hebben geholpen om in Utrecht de democratie draaiend te houden. Bedankt allemaal.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**: Dank u wel, nestor Arjan Kleuver.

Dames en heren, leden van de raad. Hiermee is een einde gekomen aan deze buitengewone zitting van de gemeenteraad. De gemeenteraad 2014 – 2018 is overmorgen ten einde. Dit was de laatste vergadering van die raad.

Heel veel dank voor vanmiddag en al die mooie jaren. Blijf een beetje van Utrecht, van het raadswerk en van elkaar houden.

Hierna sluit de voorzitter, aangezien niets meer aan de orde is, de vergadering.